

Thôn Cam Lâm, xã Đường Lâm, thị xã Sơn Tây nổi tiếng là đất “*một ấp hai vua*”. Cách đình thờ Phùng Hưng không xa là đền thờ và lăng Ngô Quyền.

Đền Ngô Quyền. Ảnh: Minh An

Ngô Quyền sinh ra và lớn lên trong một gia đình mà người cha làm chức Châu mục. Lúc mới sinh ra, Ngô Quyền đã nổi tiếng là người khôi ngô, tuấn tú, tướng mạo khác thường. Lúc lớn lên, trí dũng kiêm toàn, sức mang nổi vác nặng ngàn cân. Ông sớm tính thông võ nghệ, kiếm cung lừng danh... ông dốc lòng làm việc thiện đức, cứu giúp người nghèo và chiêu mộ anh tài, hào kiệt xây dựng căn cứ để cho ngày khởi nghĩa...

Năm 938, giặc Nam Hán do Hoàng Thao đem chiến thuyền ồ ạt kéo vào phía cửa Bạch Đằng. Nhưng bằng chiến thuật dùng cọc gỗ vát nhọn, đầu bít sắt, Ngô Quyền đã đánh tan đội thủy binh hùng mạnh của giặc với tên tướng trẻ hung hăng Hoàng Thao – con vua Hán.

Chiến thắng oanh liệt của Ngô Quyền trên sông Bạch Đằng đã kết thúc hoàn toàn thời kỳ mất nước kéo dài hơn một nghìn năm, mở ra trang sử mới độc lập, tự chủ lâu dài của dân tộc ta. Ngô Quyền xây dựng lại đất nước, chỉnh đốn chính trị, xây dựng thành quách, định nghi lễ xây dựng một bộ máy chính quyền mang tính chất độc quyền lâu dài...

Đền thờ Ngô Quyền được xây dựng từ lâu đời và đã qua nhiều lần trùng tu. Lần tu sửa gần đây nhất là vào thời vua Tự Đức (1848 – 1883). Quy mô đền hiện nay gồm: Nghi môn, Tả hữu mạc, Đại bái và Hậu cung.

Đại bái đền thờ là một nếp nhà 5 gian, tường hồi bít đốc. Hậu cung là một ngôi nhà dọc 3 gian tiền đạo, hậu đốc. Bộ khung nhà Hậu cung được trang trí theo các đề tài tứ linh, hoa lá... Bộ khung nhà Đại bái lại được thể hiện chủ yếu thiên về sự bền chắc, tôn nghiêm...

Lăng Ngô Quyền. Ảnh: Minh An

Đền thờ Ngô Quyền được xây dựng trên một sườn đồi. Các đồ thờ tự chủ yếu như: tượng Ngô Quyền, long ngai, bài vị hương án, lộc bình giá vắn... được bài trí trong Hậu cung. Đại bái đền là phòng trưng bày những cọc gỗ đưa về từ bãi cọc trên sông Bạch Đằng - chiến trận xa xưa... Ngay cạnh đền, ở về phía trước là lăng vua Ngô. Lăng xây theo hình 4 mái trên bệ cao, có tường gạch bao quanh. Giữa lăng là ngai, trong có bia đá “Tiền Ngô vương lăng” làm năm Minh Mệnh thứ 2 (1821). Phía trước lăng là những rộc sâu, tương truyền xưa là hồ sen nơi thư nhô Ngô Quyền thường cùng bạn chăn trâu bơi lội và tập luyện...

Theo Di tích Hà Tây, Sở Văn hóa thông tin Hà Tây, 1999